

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 19. aprila 2022. godina
Br.ref.:RK 1981/22

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI216/21

Podnosilac

Kujtim Rezniki

Ocena ustavnosti
Presude Vrhovnog suda Kosova,
Rev. br. 81/2021, od 14. oktobra 2021. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Kujtim Rezniki, sa mestom stanovanja u opštini Đakovica (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog Suda Kosova [Rev. br. 81/2021] od 14. oktobra 2021. godine (u daljem tekstu: Vrhovni Sud), u vezi sa presudom Apelacionog suda [Ac. br. 607/17] od 16. oktobra 2020. godine (u daljem tekstu: Apelacioni sud) i Presudom Osnovnog suda u Đakovici [C. br. 124/15] od 23. novembra 2016. godine (u daljem tekstu: Osnovni sud).
3. Osporena presuda Vrhovnog suda je podnosiocu zahteva uručena dana 16. novembra 2021. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom se, po navodima podnosioca zahteva, povređuju njegova prava koja su zagarantovana članom 22 [Direktna primena međunarodnih Sporazuma i instrumenata], članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] u vezi sa članom 6 [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLjP), članom 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 1 [Zaštita imovine] Protokola br. 1 EKLjP-a.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o Radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 26. novembra 2021. godine, podnosilac zahteva je putem pošte podneo zahtev pred Sudom.
7. Dana 3. decembra 2021. godine, Predsednica Suda je imenovala sudiju Remzije Istrefi-Peci za sudiju izvestioca. Istog tog dana, Predsednica suda je imenovala i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Bajram Ljatifi (predsedavajući), Safet Hoxha i Radomir Laban.
8. Dana 8. decembra 2021. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva i poslao je i jednu kopiju zahteva Vrhovnom Sudu.
9. Dana 10. januara 2022. godine, Sud je zatražio od podnosioca zahteva da podnese Sudu službeni obrazac zahteva.
10. Istog tog dana, Sud je zatražio od Osnovnog suda celokupne spise predmeta.
11. Dana 21. januara 2022. godine, Sud je od podnosioca zahteva dobio popunjeni obrazac zahteva, zajedno sa pridruženom kopijom Arbitra – Izvršnog Direktora Divizije mreže Kosovske kompanije za distribuciju električne energije d.d. (u daljem tekstu: KEDS) kao i odluke redovnih sudova.

12. Dana 11. februara 2022. godine, Sud je zatražio od podnosioca zahteva da podnese sledeća dokumenta: kopije žalbi koje su upućene njegovom bivšem poslodavcu nakon prekida radnog odnosa, uključujući i odluke KEDS-a u vezi sa tim žalbama, kao i kopije tužbenih zahteva, žalbe i revizije upućene odgovarajućim redovnim sudovima. Istog tog dana, Sud je ponovio zahtev upućen Osnovnom sudu u vezi sa slanjem celokupnih spisa predmeta.
13. Dana 14. februara 2022. godine, Sud je primio od Osnovnog suda celokupne spise predmeta.
14. Dana 31. marta 2022. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.
15. Dana 6. aprila 2022. godine, Sud je vratio celokupne spise predmeta Osnovnom Sudu.

Pregled činjenica

16. Iz spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva bio zaposlen kao električar za merenje u Diviziji mreže, okrug Đakovica, Kosovske kompanije za distribuciju električne energije - KEDS (u daljem tekstu: Poslodavac).
17. Dana 2. februara 2015. godine, nakon sprovođenja disciplinskog postupka protiv podnosioca zahteva, arbitar-direktor okruga u Đakovici, KEDS je doneo odluku [br. 216] (u daljem tekstu: Odluka poslodavca od 2. februara 2015. godine) za prestanak radnog odnosa zbog teže povrede radnih obaveza iz člana 7. stav 7.1. tačka (h), (r) Disciplinskog zakonika poslodavca. U ovoj odluci je precizirano da je podnosilac zahteva 21. januara 2015. godine u saradnji sa kolegom K.B., sastavio jedan zapisnik sa brojila radi prikrivanja duga za električnu energiju jednog potrošača [D.P] električne energije.
18. Podnosilac zahteva je 6. februara 2015. godine podneo zahtev arbitru-izvršnom direktoru Odeljenja mreže KEDS u Prištini (u daljem tekstu: drugostepeni organ poslodavca) za preispitivanje odluke poslodavca, od 2. februara 2015. godine.
19. Dana 4. marta 2015. godine, drugostepeni organ poslodavca je rešenjem [br. 172] odbio zahtev podnosioca i u potpunosti je potvrdio rešenje poslodavca od 02.02.2015. godine.
20. Dana 25. marta 2015. godine, podnosilac zahteva je pred Osnovnim sudom podneo tužbeni zahtev radi: (i) poništenja rešenja poslodavca od 2. februara 2015. godine i rešenja drugostepenog organa poslodavca od 4. marta 2015. godine; (ii) povratak na svoj prethodni posao kao električar za merenje; (iii) isplata neisplaćenih ličnih primanja tokom perioda kada je bio otpušten sa posla; kao i (iv) nadoknadu troškova parničnog postupka. Podnosilac zahteva je u svom tužbenom zahtevu precizirao da nije delovao u suprotnosti sa svojim radnim dužnostima, odnosno da nije potpisao gore navedeni zapisnik o promeni brojila kod potrošača D.P.

21. Dana 27. aprila 2015. godine, Poslodavac je pred Osnovnim sudom podneo odgovor na tužbu.
22. Dana 23. novembra 2016. godine, Osnovni sud je u presudi [C. br. 124/15] odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva kao neosnovan.
23. Osnovni sud je svojom presudom ocenio da su radnje Poslodavca bile ispravne i da u slučaju prestanka radnog odnosa podnosioca zahteva nije bilo nepravilnosti i povreda zakona. Kao rezultat sprovođenja dokaza i ispitivanja svedoka tokom saslušanja, Osnovni sud je zaključio da, iako podnosilac zahteva nije potpisao zapisnik od 21. januara 2015. godine, bio je prisutan u slučaju promene brojila za potrošača DP i nije preduzeo nikakve radnje da prijavi postojeće nepravilnosti u tom slučaju.
24. Dana 20. januara 2020. godine, podnosilac zahteva protiv presude Osnovnog suda [C. br. 124/15], od 23. novembra 2016. godine, uložio žalbu Apelacionom Sudu zbog nepotpunog i pogrešnog utvrđenja činjeničnog stanja, bitnih povreda odredaba parničnog postupka kao i pogrešne primene materijalnog prava. U svojoj žalbi, podnosilac zahteva je naveo da je izreka presude protivrečna i da je doneta u suprotnosti sa zakonskim odredbama koje su na snazi.
25. Dana 16. oktobra 2020. godine, Apelacioni sud je u presudi [Ac. br. 607/17] odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdio je presudu Osnovnog suda [C. br. 124/15] od 23. novembra 2016. godine.
26. Apelacioni sud je u potpunosti prihvatio obrazloženje i nalaz dat u presudi Osnovnog suda. U toj liniji, u vezi sa tvrdnjom podnosioca zahteva da on nije potpisao zapisnik, Apelacioni sud je ocenio da: *“U ovom slučaju [podnosilac zahteva] nije preduzeo nikakve radnje da zaustavi ovo priključenje brojila, naprotiv, čitao je u trenutku sastavljanja zapisnika i potpisivanja istog od strane svog kolege [KB], i na osnovu ovih činjenica tužena [KEDS] je pravilno utvrdila činjenično stanje u slučaju prestanka radnog odnosa [podnosioca zahteva]”*.
27. Dana 1. decembra 2020. godine, a protiv presude Apelacionog suda [Ac. br. 607/17], od 16. oktobra 2020. godine, podnosilac zahteva je podneo reviziju pred Vrhovnim Sudom zbog ozbiljnih povreda odredbi parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.
28. Podnosilac zahteva je u svojoj reviziji pred Vrhovnim sudom pokrenuo sledeća pitanja:
 - (i) u smislu ozbiljnih povreda odredaba parničnog postupka od strane Apelacionog Suda, on je tvrdio da *“[...] ova presuda ima nedostatke zbog kojih se ne može ispitati, a posebno zato što je njena izreka neshvatljiva i protivrečna sa samom sobom ili sa svojim razlozima, odnosno da razlozi za odlučujuće činjenice nisu prikazani. U konkretnom slučaju, postoje protivrečnosti između sprovedene dokumentacije i sporova u zapisnicima,”* kao i *“[...] drugostepeni sud nije uspeo da argumentuje ubedljive razloge i činjenice da je prvostepena presuda imala pravne povrede zbog kojih se ista mora izmeniti”*; i

- (ii) u smislu pogrešne primene materijalnog prava, u suštini j tvrdio da je Apelacioni sud na pogrešan način primenio odredbe Zakona o Radu i Pravilnika o disciplinskoj odgovornosti Poslodavca *"[...] kada je uzeta u obzir jedna disciplinska odgovornost tužioca koja je postoji i koja ni na koji način nije dokazana tokom disciplinskog postupka niti tokom trajanja parničnog postupka pred sudom."*
29. Dana 14. oktobra 2021. godine, Vrhovni sud je presudom [Rev.81 / 2020] odbio kao neosnovanu reviziju podnosioca zahteva.
30. Vrhovni sud je potvrdio obrazloženja presuda nižestepenih sudova i našao da ista: *"[...] nisu obuhvaćena nedostacima i nejasnoćama ni u dispozitivu ni u njihovom obrazloženju, naprotiv, one su jasne, u obrazloženju su dati dovoljni razlozi u pogledu pravno valjanih činjenica za pravično suđenje ovog pravnog pitanja, koji su u potpunosti prihvatljivi čak i revizijskom sudu, pa su ovi revizijski navodi odbijeni kao neosnovani"*.
31. Prema mišljenju Vrhovnog suda, odluka Poslodavca o prestanku radnog odnosa podnosiocu zahteva doneta je u skladu sa članom 7. stav 1. tačka f) Disciplinskog zakonika poslodavca i članovima 70, 72, 85. i 86. Zakona o radu, odnosno člana 70, člana 72, člana 85 i člana 86 Zakona o radu, koji uređuju postupak i kriterijume za prestanak radnog odnosa.
32. Vrhovni sud je dalje konstatovao da je odluci Poslodavca o prestanku radnog odnosa prethodilo vođenje disciplinskog postupka u skladu sa zakonskim odredbama na snazi i internim aktom Poslodavca, i u tom postupku je utvrđena ozbiljna povreda radnih dužnosti.

Navodi podnosioca zahteva

33. Podnosilac zahteva tvrdi da osporena presuda Vrhovnog Suda Kosova, u vezi sa presudom Apelacionog suda od 16. oktobra 2020. godine i Presudom Osnovnog suda od 23. novembra 2016. godine povređuje njegova prava koja su zagarantovana članom 22 [Direktna primena međunarodnih Sporazuma i instrumenata], članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] u vezi sa članom 6 [Pravo na pravično suđenje] EKLJP-a, članom 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava, kao i članom 1 [Zaštita imovine] Protokola br. 1 EKLJP-a.
34. U nastavku ovog navoda, podnosilac zahteva ističe da povrede gore navedenih odredbi treba tumačiti u skladu sa presudama Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) kako je to i definisano u članu 53. [Tumačenje Odredbi Ljudskih prava] Ustava.
35. Podnosilac zahteva prvenstveno osporava presudu Osnovnog suda tvrdeći da ista sadrži ozbiljne povrede parničnog postupka kao i da je njeno obrazloženje nejasno i kontradiktorno.
36. U nastavku, podnosilac zahteva takođe osporava i Presudu Apelacionog suda sa navodima da ovaj sud: *"[...] tokom žalbenog postupka, imao je kompletnu dokumentaciju koja je bila potrebna, iz koje proizilazi da tužitelj, kao*

zaposlenik kod tužene, nikakvom radnjom nije povredio radne dužnosti da bi se protiv njega preduzele neke disciplinske mere, sud je prihvatio nalaze prvostepenog suda da je tužitelj [podnosilac zahteva] bio odgovoran za povredu radnih dužnosti, oslanjajući se uglavnom na lažne izjave, kao što je izjava svedoka [K.B.] koji je to učinio sa namerom da naudi tužitelju, zato što sa njim nema dobre društvene odnose”.

37. Podnosilac zahteva dalje nastavlja da: “Neshvatljiv je zaključak Apelacionog suda da je [podnosilac zahteva] ćutao i nije preduzeo ništa u vreme potpisivanja zapisnika u njegovo ime, od strane svedoka [K.B.]. O kakvoj radnji Sud govori, kada tužilac nije bio prisutan u trenutku postavljanja brojila u lokal potrošača [D.P.], niti je video zapisnik koji je sastavio službenik [K.B.], koji je i sačinio ovaj zapisnik i koji je potpisao (falsifikovao) u njegovo ime i u ime tužioca, bez njegovog znanja i prisustva”.
38. Dalje, u vezi sa povredama člana 49 Ustava, podnosilac zahteva navodi da: “[...] tokom postupka revizije protiv presuda Osnovnog suda i Apelacionog suda, bilo je dovoljno dokaza koji dokazuju činjenicu da se u konkretnom slučaju radi o uskraćivanju prava podnosioca ovog zahteva, u smislu nezakonitog prekida radnog odnosa, bez ikakvog pravnog osnova je odbacio Reviziju sa zaključkom da su predmetne presude zakonite, kojom prilikom mu je povređeno njegovo pravo na rad, koje je zagarantovano odredbama člana 49 Ustava Kosova”.
39. Na kraju, podnosilac zahteva traži sledeće:

“Iz gore navedenih razloga, uvereni da je u ovom slučaju podnosiocu zahteva uskraćeno osnovno ljudsko pravo u vezi sa pravom na rad i obavljanje profesije, predlažemo Ustavnom sudu Republike Kosovo da proglasi protiv ustavnim sledeće:

- “1. Presudu Osnovnog suda u Đakovici, Civ. br. 124/15, od 23.11.2016. godine
2. Presudu Apelacionog suda Kosova Ac. br. 607/17, od 16.10.2020. godine
3. Presudu Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 81/2021, od 14.10.2021. godine, jer je ovim presudama došlo do povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano članom 31 Ustava Republike Kosovo.”

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 22

[Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata]

Ljudska prava i slobode, koja su utvrđena sledećim međunarodnim sporazumima i instrumentima garantovana su ovim Ustavom, i direktno se primenjuju na teritoriji Republike Kosovo i imaju premoć, u slučaju konflikta, nad svim zakonskim odredbama i ostalim aktima javnih institucija:

- (1) Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima;

- (2) *Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i protokoli iste;*
- (3) *Međunarodna konvencija o građanskim i političkim pravima i protokoli iste;*
- (4) *Okvirna konvencija Saveta Evrope o zaštiti nacionalnih manjina;*
- (5) *Konvencija o eliminisanju svih oblika rasne diskriminacije;*
- (6) *Konvencija o eliminisanju svih oblika diskriminacije žena;*
- (7) *Konvencija o pravima deteta;*
- (8) *Konvencija protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovečnih i ponižavajućih postupaka ili kazni.*

Amandman br. 26

U članu 22. nakon stava (8) dodaje se novi stav (9), i glasi:

- (9) *Konvencija Saveta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici.*

Član 31

[Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje]

1. *Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
2. *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*
3. *Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.*
4. *Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.*
5. *Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.*
6. *Besplatna pravna pomoć će se omogućiti svim licima koja za to nemaju dovoljno sredstava, ako je takva pomoć neophodna za obezbeđivanje efikasnog pristupa pravdi.*
7. *Sudski postupci koji se odnose na maloletnike se regulišu zakonom, poštujući posebne uredbe i procedure za maloletnike.*

Član 49

[Pravo na Rad i Obavljanje Profesije]

1. *Garantuje se pravo na rad.*
2. *Svako lice ima pravo da slobodno izabere svoju profesiju i radno mesto.*

Član 53

[Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava]

Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6 (Pravo na pravično suđenje)

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku [...].

Protokol br. 1 Evropske Konvencije o Ljudskim pravima

Član 1 (Zaštita Imovine)

Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojeg vlasništva. Niko se ne sme lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s opštim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni.

ZAKON BR. 03/L-006 O PARNIČNOM POSTUPKU [objavljen u službenom listu dana 20. septembra 2008. godine]

Član 182

[...]

182.2 Suštinsko kršenje odredbi parničnog postupka postoji uvek:

[...]

n) ukoliko presuda ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati a posebno ukoliko je dispozitiv presude nerazumnjiv ili kontradiktoran, po sebi ili sa razlozima presude, ili ukoliko presuda nema uopšte razloga ili u njoj nisu uopšte navedeni razlozi odlučnih činjenica, ili su ti razlozi nejasni, ili kontradiktorni ili ukoliko o odlučnim činjenicama postoje protivurečnosti između onoga što se u razlogu presude navodi o sadržaju dokumenta ili zapisnika o podacima datim u postupku i samih tih dokumenata ili zapisnika;

[...]

Član 204

U obrazloženju presude, odnosno rešenja, drugostepeni sud će oceniti navode u žalbi koji su bili odlučujući za njeno donošenje.

ZAKON BR. 03/L-2012 O RADU [objavljen u službenom listu dana 1. decembra 2010. godine]

Član 85

Disciplinske mere za prekršaj radnih zadataka

1. Za kršenje radnih zadataka zaposlenom će se izreći jedna od ovih kaznenih mera:

- 1.1. usmena opomena ;
- 1.2. pismena opomena ;
- 1.3. premeštaj na niže radno mesto;
- 1.4. privremene suspenzije;
- 1.5. prekid radnog odnosa.

2. Kaznene mere, usmena opomena, pismena opomena i snižavanje položaja, izrečiće se za prekršenje lakih radnih zadataka u skladu sa Kolektivnim Ugovorom, Internom Aktu i Ugovorom o Radu.

3. Kaznene mere, privremena suspenzija sa posla biće izrečene za teška kršenja radnih zadataka u saglasnosti sa Kolektivnim Ugovorom, Internim Aktom i Ugovorom o Radu.

Član 86

Izricanje mera

1. Rešenje za izricanje kaznenih mera za prekršenje radnih zadataka donelo je:

- 1.1. nadležni organ poslodavca ili poslodavac;
- 1.2. poslodavac koji nema status pravnog lica ili lice kojeg on ovlašćuje;
- 2. Ovlašćenje sa stava 1 ovog člana daje se pismeno;
- 3. Odluka poslodavca se donosi u pisanoj formi naglašavajući obrazloženje i pouku o pravnom leku prema izrečenim merama.

DISCIPLINSKI KODEKS KEDS-A

Član 7

7.1. Za teške povrede radnih obaveza će se smatrati:

[...]

h) zloupotreba položaja od strane zaposlenog ili prekoračenje ograničenja svog ovlašćenja, kako bi sebi ili drugom licu ili privrednom društvu obezbedio materijalnu protivpravnu korist ili naneo štetu drugim licima ili privrednom društvu”;

[...]

r) namerno otkrivanje ili prikrivanje informacija u vezi sa bilo kojim ozbiljnim ili manjim kršenjem, uključujući preteranu nepažnju koja je rezultat nemara”.

Ocena prihvatljivosti zahteva

40. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovnikom o Radu.

41. Sud se poziva na stavove 1 i 7 člana 113. Ustava koji propisuju da:

“(1) Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

(7) Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

42. Sud se u nastavku poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47 [Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48 [Tačnost podneska]

Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.

Član 49 [Rokovi]

Podnesak se podnosi u roku od četiri (4) meseca. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku.[...]

43. Što se tiče ispunjenja ovih uslova prihvatljivosti, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva: ovlašćena strana; osporava Presudu Vrhovnog Suda [Rev. br. 81/2021], od 14. oktobra 2021. godine; naglasio je osnovna prava i slobode za koje navodi da su mu povređene; iscrpeo je sva pravna sredstva koja su propisana zakonom, i podneo je zahtev unutar propisanog zakonskog roka.

44. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane u pravilu 39 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika o Radu. Stav (2) pravila 39 Poslovnika o Radu propisuje uslove na osnovu kojih

Sud može da razmotri zahtev, uključujući uslov da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Konkretnije, pravilo 39 (2) Poslovnika o Radu propisuje:

"(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju".

45. Na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrnog stepena“; (ii) navodi kategorisani „odsustvom očigledne ili evidentne povrede“; (iii) navodi koji su „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“; i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi“. Ovaj koncept neprihvatljivosti na osnovu zahteva koji je ocenjen kao „očigledno neosnovan“ i specifičnosti četiri gore navedene kategorije navoda kvalifikovanih kao „očigledno neosnovani“ razvijeni kroz sudsku praksu ESLJP-a, Sud je takođe usvojio u svojoj sudskoj praksi, uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve KI40/20 podnosilac zahteva: *Sadik Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. januara 2021. godine; KI163/18, podnosilac zahteva: *Kujtim Lleshi*, rešenje o neprihvatljivosti od 24. juna 2020. godine; KI21/21, podnosilac zahteva: *Asllan Meka*, rešenje o neprihvatljivosti od 28. aprila 2021. godine, KI107/21, podnosilac zahteva *Ramiz Hoti*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. oktobra 2021. godine).
46. U smislu procene prihvatljivosti zahteva, odnosno, u proceni da li je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
47. S tim u vezi, i prvenstveno, Sud podseća da se okolnosti ovog konkretnog slučaja tiču Odluke poslodavca od 2. februara 2015. godine o prekidu radnog odnosa podnosioca zahteva, u kojoj je, nakon sprovedenog disciplinskog postupka protiv njega utvrđeno da je on počinio ozbiljnu povredu radnih dužnosti. Protiv ove odluke poslodavca od 2. februara 2015. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu pred drugostepenim organom poslodavca. Ovaj poslednji je kroz odluku od 4. marta 2015. godine u potpunosti potvrdio nalaze koji su utvrđeni odlukom od 2. februara 2015. godine. Nakon toga, podnosilac zahteva je pred Osnovnim sudom podneo tužbeni zahtev, u kojem je, između ostalog, tražio (i) poništenje dve odluke Poslodavca od 2. februara 2015. godine, odnosno od 4. marta 2015. godine, i (ii) vraćanje na njegovo ranije radno mesto. Podnosilac zahteva je, u suštini, naveo da nije postupio suprotno svojim radnim obavezama, odnosno nije dao saglasnost za ugradnju novog brojila u poslovni prostor potrošača D.P. i da nije potpisao zapisnik za promenu brojila. U sprovedenom parničnom postupku, dana 23. novembra 2016. godine, Osnovni sud je u Presudi [C. br. 124/15] odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva kao neosnovan, sa obrazloženjem da su radnje poslodavca bile pravične kao i da prilikom prekida radnog odnosa podnosiocu zahteva, nije bilo neregularnosti kao ni zakonskih povreda. Nakon sprovođenja dokaza i saslušanja svedoka tokom ročišta

održanih u ovom sudu, Osnovni sud je zaključio da, iako podnosilac zahteva nije potpisao zapisnik od 21. januara 2015. godine, bio je prisutan kada se desila promena brojila potrošaču D.P. i nije preduzeo nikakve radnje da prijavi postojeće nepravilnosti u tom slučaju. Kao rezultat žalbe Apelacionom sudu koji je podnosilac zahteva podneo protiv Presude Osnovnog suda, Apelacioni sud je u Presudi [Ac. br. 607/17] od 1. decembra 2020. godine potvrdio Presudu Osnovnog suda od 23. novembra 2016. godine. Kao rezultat revizije podnosioca zahteva pred Vrhovnim sudom, potonji je u Presudi [Rev. br. 81/2021] odbio njegovu reviziju kao neosnovanu.

48. Sud podseća da podnosilac zahteva osporava nalaze redovnih sudova tvrdeći da je došlo do povreda njegovih prava koja su zagarantovana članom 31 Ustava, a u vezi sa članom 6 EKLJP-a, članom 49 Ustava i članom 1 Protokola br. EKLJP-a. Takođe, podnosilac zahteva u svom zahtevu navodi i povrede člana 22 [Direktna primena međunarodnih Sporazuma i Instrumenata] Ustava.
49. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva u vezi sa povredama člana 22 [Direktna primena međunarodnih Sporazuma i Instrumenata] Sud želi da naglasi da ova ustavna odredba propisuje međunarodne instrumente koji su direktno primenjivi u pravnom poretku Republike Kosovo.
50. Na osnovu onoga što je navedeno iznad, Sud će u nastavku da oceni tvrdnje podnosioca zahteva u vezi sa povredom: (i) člana 31 Ustava, u vezi sa članom 6 EKLJP-a; i (ii) člana 49 Ustava i člana 1 Protokola br. 1 EKLJP-a.

I. Što se tiče navoda o povredi člana 31 Ustava, a u vezi sa članom 6 EKLJP-a

51. Sud prvo primećuje da podnosilac zahteva osporava obrazloženje Osnovnog suda i Apelacionog suda u vezi sa utvrđivanjem činjeničnog stanja i primenom materijalnog prava, koje je takođe potvrđeno i u Presudi Vrhovnog Suda.
52. S tim u vezi, Sud smatra da se ovaj navod iznet u smislu člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP, odnosi na nalaz redovnih sudova u vezi sa prekidom njegovog radnog odnosa i kao takav spada u kategoriju navoda „četvrtog stepena“, jer uključuje pitanja koja se odnose na tumačenje i primenu zakona, odnosno „zakonitost“, a ne „ustavnost“.
53. Sud je takođe dosledno ponavljao da nije njegova dužnost da ponovo pregledava zaključke redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem ili primenom materijalnog prava i sam ne može da oceni činjenice koje su dovele do toga da redovni sud donese jednu umesto druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud "četvrtog stepena", što bi imalo za rezultat prekoračenje granica postavljenih u njegovoj nadležnosti (vidi, s tim u vezi, slučaj ESLJP-a, *Garcia Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 kao i reference korišćene tu; i vidi, takođe slučajeve suda KI49/19, podnosilac zahteva *Akcionarsko društvo Limak Kosovo International Airport A.D., "Adem Jashari"*, rešenje od 31. oktobra 2019. godine, stav 48; i KI154/17 i KI05/18, sa podnosiocem zahteva *Basri Deva, Afërdita Deva Društvo sa ograničenom odgovornošću "Barbas"*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. avgusta 2019. godine, stav 61).

54. Ustavni Sud može da izvrši procenu zakonskih tumačenja redovnih sudova izuzetno i samo ako su ta tumačenja dovela do proizvoljnih ili očigledno nerazumnih zaključaka (vidi slučaj Suda KI75/17, podnosilac zahteva X, citirano iznad, stav 59).
55. U vezi sa gornjim navodom podnosioca zahteva, Sud primećuje da je u svim odlukama redovnih sudova dato relevantno obrazloženje za odbijanje njihovog zahteva. Osnovni sud i Apelacioni sud su potvrdili da je rešenje Poslodavca o prestanku radnog odnosa podnosiocu zahteva, od 2. februara 2015. godine, doneto u skladu sa važećim zakonskim odredbama, nalazeći da iako podnosilac zahteva nije potpisao zapisnik od 21. januara 2015. godine, on je bio prisutan prilikom promene brojila potrošača D.P. i nije preduzeo nikakve radnje da prijavi postojeće nepravilnosti u tom slučaju.
56. U nastavku, Sud podseća da je podnosilac zahteva u svojoj reviziji protiv presude Apelacionog suda podnetoj Vrhovnom sudu tvrdio: (i) bitnu povredu odredaba parničnog postupka na osnovu toga što je presuda Apelacionog suda bila nerazumljiva i kontradiktorno sama sa sobom ili sa svojim razlozima, odnosno razlozi za odlučne činjenice nisu navedeni; i (ii) pogrešnu primenu materijalnog prava sa obrazloženjem da je Apelacioni sud pogrešno primenio odredbe Zakona o Radu i Pravilnika o disciplinskoj odgovornosti Poslodavca *"[...] kada je uzeta u obzir neka disciplinska odgovornost tužitelja koja ne postoji i koja nije dokazana ni na koji način tokom disciplinskog postupka kao i tokom parničnog postupka pred sudom."*
57. Na kraju, Sud se poziva i na osporenu Presudu Vrhovnog Suda, u kojoj je potonji, između ostalog, potvrdio nalaze nižestepenih sudova u njihovim presudama, naglašavajući da su iste jasne kao i da sadrže dovoljno obrazloženja u vezi sa činjeničnim stanjem. Na kraju, Vrhovni Sud je zaključio da je odluka Poslodavca o prestanku radnog odnosa podnosiocu zahteva, od 6. februara 2015. godine, doneta je u skladu sa članom 7. stav 1. tačka f) Disciplinskog zakonika poslodavca i članovima 70, 72, 85. i 86. Zakona o radu, odnosno člana 70, člana 72, člana 85 i člana 86 Zakona o radu, koji uređuju postupak i kriterijume za prestanak radnog odnosa.
58. Na osnovu obrazloženja koje je Vrhovni sud dao u svojoj presudi, Sud primećuje da je potonji došao do ovog zaključka nakon što je razmotrio nalaze date u presudama Osnovnog suda i Apelacionog suda i nakon što se osvrnuo na navode podnosioca zahteva koji su izneti u njegovoj reviziji pred ovim sudom.
59. U svetlu gore navedenih činjenica, Sud smatra neophodnim da istakne da je podnosiocu zahteva omogućeno da vodi postupak po principu kontradiktornosti; da je bio u mogućnosti da, tokom različitih faza postupka, iznese argumente i dokaze koje je smatrao relevantnim za svoj slučaj; i da su svi argumenti, sagledani objektivno, koji su bili relevantni za rešavanje njegovog slučaja, propisno saslušani i ispitani od strane sudova; da su detaljno ispitani činjenični i pravni razlozi za donošenje odluka; te da je, prema okolnostima slučaja, postupak, sagledan u celini, bio pravičan.

60. Stoga, uzimajući u obzir gore navedeno, Sud smatra da podnosilac zahteva ne podržava ili ne argumentuje u dovoljnoj meri pred Sudom kako su ova tumačenja relevantnih zakonskih odredbi doneta od strane Vrhovnog suda i redovnih sudova, dovela do proizvoljnih ili očigledno nerazumnih zaključaka u njegovom slučaju ili kako postupci pred redovnim sudovima, u celini, možda nisu bili pravični ili čak proizvoljni.
61. Samim tim, na osnovu gore navedenog, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio kako je odlukama redovnih sudova, a posebno osporenim presudom Vrhovnog suda povređeno njegovo pravo koje je zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a. Shodno tome, Sud dolazi do zaključka da je ovaj navod podnosioca zahteva očigledno neosnovan po ustavnim osnovama kako je to i propisano u pravilu 39 (2) Poslovnika o Radu.

II. Što se tiče navoda o povredi člana 49 Ustava i člana 1 Protokola br. 1 EKLJP-a

62. Sud podseća da podnosilac zahteva navodi da mu je presudama redovnih sudova, a posebno osporenim presudom Vrhovnog Suda, uskraćeno njegovo pravo na rad i obavljanje profesije, zagarantovano članom 49 Ustava.
63. Sud dalje podseća da podnosilac zahteva takođe navodi povredu svog prava na imovinu, zagarantovanog članom 1. Protokola br. 1. 1 EKLJP-a. U vezi sa potonjim, podnosilac zahteva je u svom zahtevu samo odlučio da su mu povređena: "*Prava koja su propisana u članu 1 Protokola br. 1 EKZLJPOS*" ali nije dao nikakvo konkretno objašnjenje ili obrazloženje kako je to pravo povređeno u njegovom slučaju.
64. Međutim, na osnovu spisa predmeta, Sud nalazi da podnosilac zahteva u svojim podnescima pred redovnim sudovima nije naveo povredu člana 49. Ustava i člana 1. Protokola br. 1. 1 EKLJP, te kao takvi ovi navodi nisu bili predmet razmatranja i ocene redovnog suda. Štaviše, Sud podseća da je podnosilac zahteva protiv presude Osnovnog suda uložio žalbu Apelacionom sudu, a potom i reviziju Vrhovnom sudu. Shodno tome, iz spisa predmeta, odnosno žalbe Apelacionom sudu i revizije podnete Vrhovnom sudu, ne izgleda da su gorepomenuti navodi podnosioca zahteva izneti u ova dva podneska.
65. Sud ponovo naglašava da iscrpljivanje pravnih sredstva sadrži u sebi dva elementa: (i) iscrpljivanje u formalno-proceduralnom smislu, što podrazumeva mogućnost korišćenja pravnog sredstva protiv akta javnog organa na višoj instanci sa punom nadležnošću, i (ii) iscrpljivanje sredstva u suštinskom smislu, što podrazumeva prijavljivanje ustavnih povreda u "suštini" pred redovnim sudovima, kako bi oni imali mogućnost da spreče ili isprave povredu ljudskih prava zaštićenih Ustavom i EKLJP. Sud smatra pravna sredstva iscrpljenim samo onda kada su ih podnosioci zahteva, u skladu sa važećim zakonima, iskoristili u oba gore navedena smisla (vidi, takođe, slučaj Suda KI71/18, podnosilac zahteva: *Kamer Borovci, Mustafë Borovci i Avdulla Bajra*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. novembra 2018. godine, stav 57, slučaj KI119/17, citirano iznad, stav 73 i slučaj KI154/17 i KI05/18, citirano iznad, stav 94; o slučaju KI163/18, citirano iznad, stav 61).

66. Takav stav je u punoj skladnosti sa sudskom praksom ESLJP-a, na osnovu koje, ukoliko postoji pravno sredstvo koje redovnim sudovima, barem u suštini, omogućava da odluče o argumentu o povredi određenog prava, tada treba iskoristiti to pravno sredstvo. Ako žalba koja je podneta sudu nije izneta, eksplicitno ili u suštini pred redovnim sudovima, kada je mogla biti izneta prilikom korišćenja određenog pravnog sredstva koje je bilo dostupno podnosiocu zahteva, tada je redovnim sudovima uskraćena mogućnost da odluče o pitanju, kao mogućnost koju pravilo iscrpljivanja pravnih sredstava nastoji da pruži (vidi između ostalog, predmet ESLJP-a *Jane Nicklinson protiv Ujedinjenog Kraljevstva i Paul Lamb protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, citiran u tekstu iznad, stav 90 i tu navedene reference, i vidi, takođe, slučaj Suda KI119/17, citiran u tekstu iznad, stav 72; slučaj KI154/17 i KI05/18, citirano iznad, stav 93; i slučaj KI155/18, citirano iznad, stav 49; i slučaj KI163/18, podnosilac zahteva *Kujtim Lleshi*, citirano iznad, stav 60).
67. Imajući u vidu ove principe i u okolnostima u kojima na osnovu spisa predmeta proizilazi da su ove konkretne tvrdnje podnosioca zahteva iznete po prvi put pred Sudom, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije pružio mogućnost Apelacionom Sudu i Vrhovnom Sudu da razmotre ove tvrdnje i samim tim spreče navodne povrede koje podnosilac zahteva iznosi direktno pred ovim Sudom, pre nego što je iscrpeo pravna sredstva u njihovom suštinskom smislu (vidi, između ostalog, slučajeve Suda KI118/15, podnosilac *Dragiša Stojković*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. aprila 2016. godine, stavove 30-39; slučaj KI119/17, podnosilac zahteva *Gentian Rexhepi*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. maja 2019. godine, stav 74; slučaj KI154/17 i KI05/18, podnosilac zahteva *Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću "BARBAS"*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. avgusta 2019. godine, stav 95; i slučaj KI163/18, podnosilac zahteva *Kujtim Lleshi*, citirano iznad, stav 62).
68. Shodno tome, Sud nalazi da se navodi podnosioca zahteva o povredi člana 49 Ustava i člana 1 Protokola br. 1 EKLJP-a trebaju odbiti kao neprihvatljivi zbog suštinskog neiscrpljenja svih pravnih sredstava, kako je to propisano u stavu 7. člana 113. Ustava, stava 2. člana 47. Zakona i tačke (b) stava (1) pravila 39 Poslovnika o Radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20, članom 47.2 i članom 48 Zakona i u skladu sa pravilom 39 (1) (b) i (d) i (2) Poslovnika o Radu, dana 31. marta 2022. godine, jednoglasno,

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Remzije Istrefi-Peci

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani